ARPILLERES COM A MITJÀ D'EXPRESSIÓ I DENÚNCIA. VIGENTS COM MAI.

Cecilia Salazar[1]**. Abril 2009.**

Xile, 11 de Setembre de 1973. Arran del Cop d'Estat al país sota el comandament del General Augusto Pinochet es va posar fi al Govern elegit democràticament de Salvador Allende, un govern de participació popular en el que les dones, treballadors, estudiants, mestresses de casa, tenien la paraula en la presa de decisions. Els estudiants universitaris, amb esperances, somnis i il·lusions i amb una consciència social de justícia tenien la seguretat que amb una lluita pacífica podien canviar i tenir una societat millor per a tots i totes. Aquests somnis van ser destruïts pel cop d'estat i la realitat es va transformar en un malson sagnant, repressiu i totalitari, en el que les persones van ser detingudes, torturades, violades, desaparegudes i assassinades, per militars colpistes, els mateixos que un dia van jurar respectar la Constitució i al poble.

Davant aquesta nova situació van ser moltes dones que van quedar soles ja que marits, pares, germans, amics, estaven detinguts/des, desapareguts/des o assassinats/des, a més d'altres que també van ser detingudes o desaparegudes. En aquest context es van formar també les Olles comunes per a pal·liar la fam, ja que molts van perdre els llocs de treball i l'única sustentació de la família.

La Rectoria de Solidaritat juntament amb els Centres de Mares van començar a organitzar els primers tallers de producció d'**arpilleres**, sorgides com a **mitjà d'expressió popular i denúncia** durant la dictadura militar (1973-1989), a més de ser una manera d'**ajuda econòmica** per a aquestes dones i les seves famílies.

Aquestes són confeccionades amb retalls de gènere, fils, llanes de colors i qualsevol material o record que tinguessin dels seus éssers absents, que pogués ser cosit en un rectangle de material de sac, com és conegut popularment o arpillera.

Aquestes dones Valentes van començar amb les seves agulles a brodar i formar les seves històries doloroses del moment que estaven vivint. A partir d'un rectangle cafè que es transforma en una pàgina blanca esperant rebre les històries i sentiments elles, amb el seu humil treball, van denunciar les violacions als drets humans, amagant missatges entre les seves costures, deixant gravats els noms dels seus éssers benvolguts, preguntant *On són?*, mostrant els camps de concentració, les tortures, els assassinats i les fosses comunes, recollint així les dures escenes per les quals travessaven les seves *Arpilleristes*. Era un treball carregat d'amor, impotència i dolor que aniria quedant brodat amb les puntades d'esperança, solidaritat i valentia de les dones treballadores de les poblacions de Xile.

En moltes ocasions aquest meravellós treball amb els seus missatges i denúncies amagades en les seves costures, van volar a altres països com coloms missatgers que es desplegaven davant els ulls de gent solidària, de Canadà, França i Espanya i tants d'altres països que les compraven moltes vegades sense saber l'impacte i la història que mostraven. Al comprar-les solidàriament ajudaven a pal·liar la misèria que vivien aquestes famílies, mares, esposes, filles, germanes, companyes i amigues dels detinguts i desapareguts, sent molt importants com ajuda financera per a les *Arpilleristes* valentes i sacrificades que amb el seu treball van fer història i ho segueixen fent.

---

[1] Cecilia Salazar és instructora de tallers d'Arpilleres a Toronto, Canadà. Des de fa anys ensenya aquest tipus d'art a diferents grups, de nacionalitats diferents, edats i professions. També imparteix tallers, classes i xerrades sobre el significat importantíssim de les arpilleres com a forma de denuncia, a estudiants de primària, secundària i universitària. A més a més ha organitzat vàries exposicions d'Arpilleres Xilenes, com per exemple la que va organitzar recentment (Març 2009) en motiu del Dia Internacional de la Dona al campus de la Universitat de Toronto, en la que va fer el discurs inaugural.
Fotografia de Cecilia Salazar reproduïda amb la seva autorització. Arpillera realitzada per Rosario Moncada.
Per contactar amb Cecilia: alondrachile@hotmail.com , <www.galeriaartehispano.com>